

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Kész. évre 10 l. — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " 50 " "
Egy hónapra 1 " " "
Egyes szám ára 4 kr

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat soros kis sorozat 5 kr. Nagyobb hirdetés a többi r.
hirdetésnek áru szerint jutányos aron vetének fel. Bélyeg díj a
don külön beiktatásért 30 kr

Szobrot a nagy halottnak!!

Általános mozgalom indult megország-
szerte, hogy drága halottunk, Erzsébet
királyné emlékére — kegyeletünk és
tisztelőnknek méltó kifejezése és meg-
örökítése jelül szobor állíttassék fel!..

Ha már drága hamvait nem takar-
hatja el Magyarország szent földje —
melyet ő életében annyira szeretett s
melynek népe őt oly igaz szeretettel ra-
jongta körül, . . . ha eltéli is a drága
lény hült tetemeit tőlünk a családi tra-
dítói hatalma . . . de megsiratni és em-
lékét örökké megőrizni, nemzetnek se-
hol e világon nincs annyi joga, mint
nekünk!

Debreczen városának minden szép
és nemes cél iránt lelkes népe és
polgársága nem viseltethetik bizonyára
közönnyel a megindított mozgalom
iránt — filléreivel bizonyára készséggel
járul hozzá minden ember, hogy a
nemzet felejtethetetlen edes anyjának, —
Erzsébet királynénak szobor emel-
tessék.

A gyűjtést szerkesztőségünk ezennel
megindítja s az e célra szánt összegeket
lapunk főmunkatársa: Dr. Király Péter
kezébe kérjük juttatni, melyet aztán
lapunk készséggel és köszönettel —
nyugtáz.

Meghalt a nagyszony . . .

A «Debreczen» tárczája.

Megrázó, hatalmas tragédia utolsó jele-
te játszódott le a genfi tó vadul regényes
környékén, a Territet melletti Mon-Caux zár-
dászerű esendjében, hol a világnak egykor
talán legboldogabb, utóbb legboldogtalanság-
asszonya egy emberi alakba öltözött szörnyeteg
gyilkos tördöfése alatt lehelte ki nemes lelkét.
Römes fájdalommal olvassuk a gyászos távirat-
okat és feleléssel borulunk le a halál nagy-
sága előtt; mely talán meg sohasem figyelme-
sített bennünket ily kegyetlenül ijesztő ha-
talmára mint most, mikor fagyos kézzel ennek
az anyagi jóságú, nemes, fejedelmi martyrnak
az életét otthozta ki, a kit egy nemzet szeretett
rajongó imádatlalt.

Meghalt a nagyszony! . . . Mint egy
ve-néküli, szívet tépő jajveszedeés, úgy sir-
yog az országon ez a kegyetlen két szó . . .
Meghalt a nagyszony! — szokjuk hitetlen-
nül és megtörten hajtjuk fejünket porba a
hajlhatatlan végzet előtt, semmiségünk le-
új-
to udatában. Ha ezek halálával megváltható
lenn az ő drága élete, egy ország menne-
vaton a halálnak, csak hogy még egyszer mo-
solyogni lehessen, az ő szomorúan merengő,
föld imasan mely szeméit, csak még egyszer
hallhatna lágyan, melegen rezgő hangját, csak
még egyszer gyönyörködhetne a szelid; kora-
ozzi hapsugarban, amint hunyóban, meg egy-
szer végigesőkolja az ő tömött, puha selyem
hajtjait . . .

A gyűjtés már meg kezdetett s a
nemes czéhoz Dr. Fejér Ferencz ügy-
véd ur mint első adakozó 5 frttal, Bartha
Mór ur 1 frttal, Dr. Király Péter ur 1
frttal járultak hozzá.

Polgártársak! — velünk együtt érző
Tessivérek! kövessétek e nemes példát!

Hazafias tisztelettel

A «Debreczen» szerkesztősége.

A mi gyászunk.

A lelki fájdalomnak van egy saját-
ságos neme, melytől nem irtóznak, me-
lyet nem kerülünk, sőt inkább hozzá
ragaszkodunk, újra meg újra feltámaszt-
unk, ha elenyészni készül. A gyászba
borult lelkeknek fájdalma ez, melylyel
elköltözött kedveseiknek adóznak. A sze-
rető szív gyönyörét leli a szenvedések-
ben, melyeket a drága emlék földéz
benne és ezért keresve keresi a fényes
nyomokat, melyek egyedüli maradványai
egy eltűnt boldogságnak. A szív megható
küzdőme ez a mindent elfeledtető idővel
és legfényesebb bizonyága hűségünk és
odaadásunk állhatatosságának azok iránt,
kiket igazán szerettünk és tiszteltünk.
Ily tiszta szepőtlen szeretettel viselked-
tek a haza milliói Felsőes királyasszo-
nyunk iránt, kit immár gyászolunk és
siratunk kell.

De immar nincs-e hatalom, nincsen al-
dozat, a mi visszaadhatná nekünk. A Nagysz-
szony meghalt, Erzsébet királyné elköltözött
oda, a hol boldogult fia, a deli ifjan elhunyt
királyi örökdió a magyarokra a csillagok kö-
zött. Se fata tulere! . . .

Igy akarta a fatum . . . Valóban más
megnyugvást hiába kutatna az emberi elme a
királyné mélyes tragikumában. Mert mit is
vetkezhetett volna ez az anyagi jóságú, nemes
karakterű, tenkölt lelkű fejedelmi asszony,
hogy ily rettenetesen sújtotta a végzet? . . .
Vagy a legnagyobb emberi boldogságot egy-
et kalváriájának boldogtalanságával és mar-
tyr-halállal kell megfizetnie a balandóknak, ha
mindjárt bióborban születtek is? . . .

Bizonyára így van. A mi védő a gyűlön-
nak is azért kellett ily szörnyű árt lize nie,
mert eite tavaszraan, rózsas ifjusaganak haj-
nalan a legnagyobb emberi boldogság jutott
osztályreszeül És hiába szált egy nemzet ajka-
ról buzgó ima a mindenhathoz, hogy reszesítse
öt egész életen át ebben a boldogságban; a
Nagyszony, ki védő-angyalul állt a nemzet
oldala mellett negyvenhárom évig, martyr-halál-
al halt meg, miután végigjarta a legirtózat-
sabb kalváriát.

Hatvanszor hullatta reá levét az idő
vén fája s negyvenhárom év múlt el azóta,
hogy két ország fejedelm asszonyává let e
Ferencz József király szerelme. Negyvenhá-
rom év!

Egy emberöltő jóformán s egy nemzet

»Egy szó nyilatott a hazán keresztül,
Egy röpke szóban annyi fájdalom,
Éreztük, a miot e föld szíve rezdül,
És atvonaglik rona, völgy, halom.
Az első hír, midőn a szó kimondja
Önönhangjától visszadobb-ne
Az első remület ketsebbe vont,
Van-e meg a . . . agyarnaak Istene?

A legnagyobb magyar emlékének
szentelt eme költői szavak jutnak eszünkbe
midőn elmerengünk a nagy vértanu
ragyogó alakján és veszteségünk határát
egyre tagulnak és a ravatal, melyen egy
hatalmas birodalom védangyala fekszik,
a saját boldogságunk ravatalának is lát-
szik. Mint a boldogtalan, kinek békés
tanyája a lángok martalékává lett, az
ébredés szörnyű pillanatában ketkedve
tekint széjjel, vajjon való-e az, a mit
szemei látnak és nem ijeszti agyrém,
káprázat? Ugy tűnődünk mi is az ij-dt-
ség első pillanatában a minden képze-
letet tulszarnyaló Hóbbíren.

És midőn szétfoslott minden két-
kedésünk és előttünk állott a gyászos
tény egész megrázkódtató valójában a
legmélyebb szomor váltotta fel ijedel-
münket és lelkünk a vihar csapkodta
tengerhez hasonlít, mely régi nyugalmat
visszanyerni képtelen.

Kétségbeesetten kérdezzük, hogy
sötétülhetett el a nap, mely oly éltetően
árasztá ki sugarait, hogy omolhattak

el-lehen meg sem nagy idő. De mintha Erzsé-
bet királyné és a magyar nemzet sorsa ő-sze-
lett volna forrva, ez a negyvenhárom év ne-
hez, nagy idő volt nemcsak a királynénak, de
a magyar nemzetnek is, Sokat szenvedtek
együtt szenvedtek. A szenvedés pedig meghos-
szabbítja az éveket.

Európa legszebb lánya volt a szép Wit-
telsbach Erzsébet, mikor a trónra került, fi-
tal ferje oldála melle, De valára ősi szokás
szerint nem a veszpremi püspök tette a koron-
át s lakadalmi nászat nem tette vidámmá
egy nemzet ujjogó örömmamora. Egy eltipert
verbe fojtott nemzet kínos jajveszedeése és el-
fojtott sóhajai töltöttek meg a legegőt, a szen-
misehez szóló orgona hangjai mellett s azok a
rózsák, melyeket lakodalmi útjára hízáltak,
csak azokra a tövisekre emlékeztettek, melyek
a magyar nemzet testét verék, a verrózsák-
kat efeledtek.

És akkor az a bájos, szép fiatal lány; a
kit trónra ültetett egy dais ifju fejedelm
igaz szerelme, nem nezte a rózsákat, csak a
tövis-keket s nem arra gondolt, hogy azokkal
diadalmi útjat ekesítse, hanem hogy kisede a
töviskeket s könnyeivel mossá le azokat a ver-
esepeket, a melyek a töviske nyoman szíve-
rogtak ki egy Golgothára hurczolt nemzet se-
veből. . . .

Jött a viradat. A politikusok, a dip-
lomataok úgy hívták, hogy kiegyezés; a ku-
milyet egy becsületes nemzet kötött lovas
fejedelmével.

porba nagyranőtt, büszke reményeink egyszerre, váratlanul.

Szegény hazánk! Mintha csak a sors megirigyelte volna tőlünk az utolsó évtizedek dicső alkotásait, ama szent békét, mely után a nemzet évezredek át hiába áhított. Váratlanul felriasztott a legnagyobb csapás hírével, hogy a béke angyala, a király és haza közös büszkesége és disze nincsen többé.

Hiába keresünk egy vigasztaló sugárt, hiába egy szilárd pontot, hol zaklatott lelkünk enyhületet találna.

Vajha a szent áldozat kiomlott véreből a haza jövődő boldogságának virágai fakadnának.

Vajha a szent áldozat égbe szálló illatából az összetartás szell me kelne ki, hogy valamint most a bánatban, úgy mindenha egygyé legyünk a király és a haza iránti szeretetben.

Burger D. József.

Részvét.

A királyné halála.

Lausanne, szept. 13.

A nemzetközi mezőgazdasági kongresszust ma Ruffy szövetségi elnök nagyszamu külföldi személyiség jelenlétében megnyitotta. Az elnök megnyitó beszédében egyebek közt ezt mondta:

A merénylet, amelyet a legnemesebb, legkegyesebb és legjókonyabb uralkodónő személye ellen követtek, az országot, a mely számos kiváló személyiség örömteljes fogadására készült, mely es nagy gyászba borította.

Néline, Franciaország volt miniszterelnöke s a kongresszus tiszteletbeli elnöke ezeket mondta:

A kongresszus szíve mélyéből csatlakozik a svajci népnek a gyáva merénylet által okozott gyászhoz, mely merénylet bizonyítja mily közel áll gyakran a legnagyobb civilizáció a legnagyobb barbarizmushoz.

Torino, szept. 13.

A városi képviselőtestület Umberto királynak részvétleviratot küldött, melyben kifejezi fájdalmát az Erzsébet királyné ellen elkö-

vetett merénylet fölött. Umberto király válaszában azt mondja:

Torino város részvéte, a mely város évszázadok óta osztozik a szavójai dinasztia minden bánatában és örömeiben, — hozzájárul a királyi család fájdalmának enyhítéséhez.

Brüsszel, szept. 13.

Chapellier tábornok, a király hadsegéde, megjelent az osztrák-magyar követségél, hogy kifejezze a belga udvar részvétét, Szeptember 12-től október 12-éig tartó udvari gyászt rendelték el.

Bécs, szept. 14.

Az idevaló könyvkereskedések kirakataiban ma este jelent meg az első könyv, mely kimerítő életrajzát adja az elhunyt királynénak. A munka címe: Unsere Kaiserin, szerzője b. D'Albon Jenő, a N. W. Tagblatt munkatársa.

Schlauch biboros körlevele.

Schlauch Lőrincz biboros püspök a megdöbbentő vigasztalan gyász alkalmából követező körlevelet intézte egyházmegyéje papságához:

»Egy szó nyilallott a hazán keresztül,
Egy röpke szóban annyi fájdalom.«

Meghalt, Felsőleges királyasszonyunk, Erzsébet királyné. Ő császári és apostoli kir. Felsege drága életét tegnap Svájcban, hol meggyöngült egészségi állapota miatt tartózkodott, egy kirándulás alkalmával a genfi hajóállomásnál egy istentelen gonosz gyilkos törével kioltotta.

És ez fokozza a legrettenetesebb mélyseges fájdalmunkat.

Ki vesztettünk el benne: mindenki tudja és ezért oly általános és metsző mindnyájunk mélyseges fájdalma. Felsőleges királyunk s magyar nemzeiünk védasszonya, földi őrangyala lón az idők során Erzsébet királynénk mellékeve, magyar hazánkban, a melynek egész ezer éves történelme nem ismer királyt, kinek hitvese oly geszen meghódította s birtokolta volna a magyar nemzet szívét, kinek neve oly ragyogó helyet vívott volna ki történelmünkben, mint az, a kinek most az egész világot megdöbbentő ravatalánál milliók es milliók szemében gyászköny ül.

És lelkünkben a gyászos ravatal szivfacsaró képe mellett szüntelen ott áll mártírkoszorús szívével felséges, jó királyunk alakja, ki néma bánatában is mintha a prófétával szólna: »Oh ti mindnyájan, kik átmentek az uton, figyelmezzetek es lassatok, ha vagyone fájdalom, mint az en fájdalom.« (Jeremiás I.

szett, hogy mártírrá avassa Erzsébet királynét.

A mit előbb a nemzet szenvedett végig, most ő jarta meg a Golgothát s a vérkönyök, mit a nemzet sirt előbb, most az ő büvös szeméből fakadtak.

Királyi házara, mint jeges zápor hullott a csapás. Vesztés, vesztés után. Majd jött a halál angyala kegyetlen kaszájával s irtózatot aratást vitt végbe verei között. — Aztán az utolsó rémitő csapás: egyetlen, drága fia, két nemzet szeme fénye, Európa büszkesége is megtért övéhez, a habsburgi ősök komor kriptájába...

Magyarország Nagyasszonya magára öltötte a gyászruhát...

Ma már tudjuk, hogy ez a gyász örök volt. Eleinte hitünk, biztunk benne, hogy a mi felséges vedasszonyunk sebeit is befutja már az idő jókony patinája, reméltük, hogy Erzsébet királyné is majd csak leveti a gyászruhát. Multak az évek, a természet nyolcznál többször már megújult, sebek behegtek, új bimbók pattantak, de az ő gyásza — még mindig mely, változatlan es tiszta volt, mint a havasi hó. Az az egyszerű gyászruha, melylyel a királyasszony feleserelte hermehin palástját, az maradt egyetlen disze mindhaláláig, azt fel nem cserélte semmivel, soha. Ma

12) s aki azon a téren is, melyről azt mondja a költő: »Mi sem tesz oly nagygyá, mint a nagy fájdalom«: példányképe, vezere népeinek; különösen azoknak, kikre, akár csak az Istenfélő Job patriarchára, keserves látogatásokat bocsát, vagy enged a jó Isten, kinek megfoghatatlanok íteletei s kifürkészhetlenek utai.

És a szüntelen gondolat bánatos nagy királyunkra, fájdalomunknak újabb forrásává válik, úgy hogy gyászoló nemzetünkre is lehet alkalmazni Jeremias siralját: »Kihéz hasonltsalak téged? vagy kívül mondjalak egyenlőnek? kívül vesselek össze téged, hogy vigasztaljalak?« (Jerem 2. 13.)

»Ha a jókat elvettük az Isten kezéből, a rosszakat miért ne vegyük el?« (Job. 2. 10.)

Különbben is »ki ismerte át az Ur értelmét? vagy ki volt az ő tanácsosa?« (Sz. Pál. Róm. 11—34.) Ki tudná megmondani, hogy ezen porig sujtó halál mit jelent, mely a természet rendje szerint, mert »el van végezve, hogy az emberek egyszer meghaljanak.« (Sz. Pál Zsid. 9. 27.), ugys okvetlenül bekövetkezett volna; mely gondolat gyötör aggodalma szerető szívünkben, az utóbbi időkben szárnyaló betegséhírek nyomában nem egyszer felfakadt, Ki tudná meglejteni biztosan mely titkát ezen megdöbbentő halálnak, melylyel midőn egy tengernyi fájdalomtól tépett szívnek, egy fiát sirató Rachel fájdalomába merült szívnek dobogása s egyszersmint keserve hirtelen megszűnt, a váratlan hirtelenség borzalmának gondolatát is enyhíti a mégis maradt kevés előkészítő idő az örökélet nagy útjára.

A jó Isten tudja csak, hogy midőn megeléglően a boldogult fájdalmát, a földi korona helyett a mennyei korona dicsőségére hívta őt, melynek nincsenek tövisai; miért engedte meg, hog, hogy gyilkos tör oltsa ki a dozatszerűen a föld egyik legdrágább életét.

Az azonban bizonyos, hogy »Az Ur jadt, az Ur elvette, a mint az Urnak tetszett úgy lón, legyen áldott az ur neve (Job 1—21)

Van enyhülés a fájdalom megosztásában az általános benső részvétben is, de az igaz vigaszt lást csak a jó istentől várhatjuk.

E végből a nemzeti gyászban való részvétel megnyilatkozásul rendeltem a következőket:

1. Egyházmegyém minden önálló lelkeséggel bíró egyházbán boldogult királynőnkért temetése napján ünnepélyes gyász-mise tartandó, melynek végén Felseges Urunk királyunk megvigasztaltatásáért 3 Miatyánk es 3 Üdvözlégy lesz mondandó. Ezen gyászistentiszteletre a polgári es katonai hatóságok, hivatalok, meghivaandók, a hivek templomban

már tudjuk, hogy az ő ajkán nem fakadt mosoly, az ő szívében nem rügyezett az öröm virága, neki meghalt a világ mindörökre.

Ottthonát elhagyta es messze bujdosott fájdalommal. Ha a szíve nem hozta volna néha közénk, tan nem is viite volna profán emberek elé szívtépő bánatát. Gyászanak elt csak es emlékeinek. Szívét elzárta minden földi öröm elől s panasztalan rezignációval hurezolta az élet keresztjét messze idegenben, mig most orgyilkos töre ütötte át amugys vérező szívét, a legnemesebbet, mely valaha királyi palást alatt dobogott.

Meghalt a Nagyasszony!... Megtért, elköltözött királyi fiához, aki ott nyugszik a bécsi kapuczinusok komor kriptájában s akiről a sors könyvében ép úgy meg volt írva, mint a felséges anyáról, a Mater Dolorosáról, hogy gyilkos fegyvert fössön gyászos vörösre kiomló vére. Sirhat egy ország szívtépő fájdalmában, királyi ferjének szíve törik meg bár miatta árvaságra jusson bár két jóságos, ártatlan fejedelmi asszony, ninesen hatalom, ninesen áldozat, ami visszaadhatná Őt minékünk. A Nagyasszony meghalt, Magyarország őrző-angyala elköltözött oda, hol megboldogult fia, a deli ifjan elhunyt királyt örökdió a magyar nemzetben a csillagok közt.

Sic fata tulere!...

vasárnap esetleg nem esvén közbe, többször is figyelmeztetendők.

Ezen ünnepélyes gyászisteniztetést a székesegyházban már f. hó 13-an, kedden tartom meg.

2. Az előbbi pontban említett gyászisteniztetésen a tanuló ifjuság vegyen részt s utána minden tanintézetben legyen gyászünnepe, mely legalább is annyiból álljon, hogy egyik tanintézeti tanár, illetve tanító (tanítónő) a nemzeti csapás nagyságát méltassa s elhunyt királyné emlékezetét a megrendítő szomorú alkalomnak megfelelő módon kegyetes szavakkal vessa az ifjuság lelkébe.

A temetés, illetve gyászünnepe napján a főhatóságom alatti összes tanintézetekben szüneteljen a tanítás.

3. A temetésig minden nap, a déli Urangyalára szólító harangozás után, továbbá a temetés napján és órájában az egyház összes harangjai meghuzassanak.

4. A temetésig lehetőleg minden lelkészegyen és iskolán fekete lobogó legyen ki-tűzve.

Adj Uram a boldogultnak örök nyugodalmat és az örök világosság fényeskedjék neki!

Felséges királyunknak és családjának nem különben mindnyájunknak vigasztalást! Amen!

Nagyvárad, 1898. szept. 11.

Lőrincz

bibornok, püspök.

Ut az örökkévalóság felé.

szept. 14.

Beszentelték tegnap Genfben a királyné holttestét. A halott utban van a habsburgok sirboltja felé Bécsbe, a hol a vértanu királyné meg fog nyugodni.

Ő felsége Istenben bizó hittel, töredelmesen tudja elviselni a csapást. Mi nem vagyunk olyan erősek a gyász viselésében, — mint ő.

A király köréből.

Bécs, szept. 14.

Az uralkodóház tagjai lassankint mind összegyűlnek Bécsben. Stefánia özvegy trónörökösne tegnap este érkezett meg. Péter Ferdinánd és Henrik Ferdinánd főherczegek pedig még tegnap reggel Bécsbe érkeztek Salzburgból. József főherczeg és neje, Klotild főherczegasszony ma érkeztek Bécsbe Tatrafüredről. József Ágost főherczeg is itt van, Maria Terézia főherczegasszony leányaival és Jenő főherczeg is megérkeztek már.

Bécs, szept. 13.

Vilmos császár bejelentette, hogy szombaton délelőtt ide érkezik és jelen lesz a temetésen. A szász királyt is szombatra várják. Az még nem bizonyos, vajjon Umberto király is eljön-e.

Teljesen megbízható helyről jelentik, hogy a király ma a következő kijelentést tette:

— Én ennek a kiváló asszonynak kiváló tisztelatast szantam.

Udvari körökben ezeket a szavakat úgy értelmezik, hogy a király nagyszerű jótékony alapítványokat akar tenni.

A királyné végrendeletéről azt jelentik, hogy a királyné rövid idővel azelőtt, hogy betegségének híre bejárta a világot, kijelentette, hogy végrendeletet akar csinálni. Azt hiszik, hogy a királyné végrendeletében nagy összegeket szánt jótékony célokra.

Bécs, szept. 13.

A királyné temetése szombaton délután négy órakor lesz. A gyászmenet, nem mint eddig, a svájci udvar-

ból fog egyenesen a József-térre vonulni, hanem a Svájci udvarból a Ferenc-térre keresztül a királyi palota előtt s az új köröndön át a Mihály-térre és innen a Lovag-utcán, a József-térre és az Augusztiner-uton keresztül az új vásártérre a kapuczinus kolostornál.

A holttest beszentelését dr. Gruscha biboros herczegprimás fogja végezni.

A gyászhoz járultak.

A fővárosban: Az országos kaszinó, Park-klub, Országos ipartestület, Magyar tudományos Akadémia, mely úgy óhajtja megörökíteni a királyné emlékét, hogy palotája oszlopcsarokkaba domborművet akar helyezni, a mely azt a jelenetet ábrázolja, a mikor a királyné koszorút helyezett Deak Ferencz ravatalára; Petőfi-társaság, az Egyetem tanácsa, az ev. ref. és a német evang. egyház.

V i d é k e n: Schlauch biboros, Samassa érsek és Sarkány bányakerületi ev. püspök bocsatottak ki körleveleket. Szatmár város, Zalamegye és Komárommegyék, Kolozsvár, Kecskemet, Szilagy-Somlyó, Kőszeg városok.

K ü l f ö l d r ő l: Már minden európai hatalom beküldte részvétnyilatkozatát nagykövetsége, vagyképviselte útján.

A király köszönete.

Misem bizonyítja inkább királyunk nagy lelki erejét, mint az, hogy életének e legfájdalmasabb pillanataiban is maga olvassa el az óriási tömegű részvétfeliratot, a rengeteg táviratot és maga felel is azokra. Valaszait athatja a legnagyobb lelki fájdalom és lehetetlen azokat a légmélyebb megindulás nélkül olvasnunk.

A pápa részvétáviratára így felelt:

«Abban az iszonyu szerencsétlenségben, amely engem és házamat sújtott, Szentséged szavai, amelyeket eltölt a szent felháborodás és a jóindulat és áthat a hit, a mely mindig egyetlen menedémem volt, — üdítő vigasztalást hoztak megtört szívemnek. Fogadja, szentséges Atyám, szívből jövő halamat szavaier és atyai ádásaert. Emlékezzek meg szent imáiban irgalmasan a jövőben is szíron szeretett szerencsétlen hívősem megdicsőült lelkéről, rólam és családomról.»

Ruffehoz, a svájci szövetségi elnökhöz a következő táviratot küldte a király:

Mölyen meghatva a benső részvétnék oly melegen kifejezett érzelmeitől, szívem mélyből mondok köszönetet a szövetség tanácsnak és az egész svájci népek ama súlyos veszteségben való részvéteert, mely engem a Gondviselés kifürkészhetetlen akaratából ért.

Ferencz József.

Hadjárat az anarkisták ellen.

Megmozdulnak népek és kormányok, hogy végét vessék annak a bűnös szektának, mely a társadalmi és erkölcsi rend ellen tör s amelynek egyik nyomorult fanatikusa volt az atkozott Luccheni.

Pelloux olasz miniszterelnök már a legközelebbi miniszteri tanácskozásban szigorú rendszabályokat fog javasolni az anarkisták ellen. A berlini kormány javaslatot szándékozik a kabinetek elé terjeszteni, hogy a kormányok tegyenek szigorú intézkedéseket a királyok és királyi családok tagjainak megoltalmazására. A pétervári Novosztii azt az eszmét veti fel, hogy az összeülő békekonferencia vegye föl programjába az anarkizmus ellen való harcot; mert az anarkia is egyik oka a fegyveres békének. A készülő hadjáratról szólnak ezek a telegrammjaink is.

Páris, szept. 11.

A lapok a legszigorubb eljárást sürgetik, hogy egyszer már mindenkorra végét vessék az anarkista-merényleteknek. A Gaulois reméli hogy a hatalmak egyetértve törvényt fognak hozni a menekülési törvény ellen, amelylyel egyik másik semleges állam területén olyan nagy visszaélést követnek el.

A **Matin** halaszthatatlannak mondja hogy az olasz anarkisták mindenütt a legszigorubb felügyelet és ellenőrzés legyen, mert ezek hazájukból menekülnek és állandóan külső államokat tesznek veszedelmesekké. Olaszországot kényszeríteni kellene, rá, hogy tér-speczialistáit tartsa meg magának.

A **Journal** genfi tudósítója jelenti, hogy a rendőrség üzöbe vett három gyanus olaszt, akik nemsokára a merénylet után Genf közelében vasutrá ültek.

London, szept. 12.

A **Standard** követeli az anarkistáknak, az emberi nem ez ellenségeinek teljes kiirtását. Ajánlja, hogy Ausztria-Magyarország követe je a gyilkos kiszolgáltatását, hogy így megadják neki a megérdemelt halálbüntetést, mely alól Svajzban megmenekülne.

Velence, szept. 12.

A félhivatalos **Gazette di Venezia** ezt írja: Caerrio, Angiolitto, Luccheni — alig három év alatt! Mit mondanak most rólunk a külföldön, kiket annyira gyűlölnék, megvetnek és akiknek az a hírünk van, hogy olyan országba valók vagyunk, amely már hosszú ideje legbűnösebb a világon? Mert sajnos, nagyon is igaz, hogy évről évre sok száz olasz lett a tör ádozata!

Majna-Frankfurt szept. 12.

A **Frankfurter Zeitung** a szoczialde nok-ratákkal szimpatizáló német újság, cikkében szinte védelmebe veszi az anarkistákat. A cikk így végződik:

... Ki kétkelhetik benne, hogy ez örültnek a tette volt? Luccheni nevű olasz munkás ölte meg, aki Párisban született. Bizonyosan ama bolondok közül való akik anarkistáknak, a tett propagandistáinak mondják magukat, akik azt hiszik, hogy az emberiséget, minden rosztól meg kell szabadítaniok s hogy erre bestialis cselekedetekben találtak meg az eszközt. Nagyon szomorú, hogy vannak ilyen emberek es kettős átkot érdemelnek, mert czéltalan és ocsmány tetteikkel mindig ujra alkalmat adnak bizonyos embereknek, hogy megpróbálják a polgári szabadságok megnyirbalását. Ez ellen már ma óvast akarunk tenni. Nyugodt vérrel mindenki be fogja ismerni, hogy Erzsébet császárné megöletését forradalmi és kiveteles törvények érdekében fruktifikálni nem lehet ...

Berlin, szept. 12.

Több konzervatív lap szigorú intézkedéseket követel az anarkizmus ellen. Brüsszelből már azt jelentették ide, hogy a nemzetközi akcióra egy hatalom már megtette a kezdet. Ezzel szemben irányadó helyen az ilyen akcióról semmit sem tudnak és nem is hiszik, hogy a hatalmak ebben a kérdésben megállapodásra tudnának jutni.

A **Luccheni** gyalázatos merényletét az osztrák birodalomban azon helytelen tüntetéssel akarják megtorolni, hogy minden olaszra átviszik a gyűlöletet s ennek különböző erőszakos fellepéssel adnak kifejezést s ezeknek megállítására elleni közbelépéssel meg a rendőrségnek dolgot. Magyarország területén meg ilyenek nem történtek, hisszük, hogy nemis történnék, mert a magyar johanész megtudja azt itélni, hogy egyesek gyalázatos tettéert egész nemzetet felelőssé tenni nem szabad; de meg a magyar nemzetnek sokkal nagyobb is, királynéja meggyilkolásában fekvő vesztesége miatt fájdalom, minsem bármily és barki ellen irányuló tüntetésben arra csak enyhítő cseppet is kereshetne, tehát a már Bécsben, Kaltenleutgebenben, Triesztben Laibachban nyilatkozó olasz-ellenes tüntetéseket határozottan el is itéljük.

Genf, szept. 13.

Ma több anarkistát letartóztattak.

Róma, szept. 12.

Az **Avanti** című szoczialista lap Fanovobol (Párma) azt az értesítést kapta, hogy Luccheni egy Albarato nevű borgotaroi (nem pedig borgo-sandonioi) ember fia és Párisban született. Tizenhat esztendő koráig Var-

rásban élt és a parma-speziai vasutvonalnál dolgozott. Ezután idegenbe ment, majd 1894-be visszatért és besorozták a 13. lovasezredbe. Katonai szolgálata alatt egyetlen egyszer sem büntették. Az afrikai hadjárat után fogházfelügyelői állást ajánlottak fel neki Rómában, de nem fogadta el. Luccheni igen rossz viszonyok közt élt.

Az anarkisták.

Páris, szept. 13.

A rendőrfőnökség ez évi július hó 25-én levelet kapott, amely azt jelenete, hogy a külföldi nemzetiségű anarkisták Zürichben gyűlést tartottak és ott rendkívül veszedelmes összeesküvést szöttek bizonyos uralkodók, nevezetesen pedig Faure Félix, a francia-köztársaság elnöke ellen. Azok közt, akik az összeesküvésről tudtak, egy francia úgynök is volt, aki a történetekről Puibaraud-ot, a párisi titkos rendőrség főnökét is értesítette. A további nyomozások kiderítettek, hogy az anarkista-gyűlésben 15 olasz, köztük Paccini és Punzi, egy Greyfuhl nevű német, valamint Enelie, egy orosz nő is részt vett. A feljelentő állítolag egy volt olasz anarkista nőnek a kedvese.

A francia külügyminisztérium több kormányt értesített a tervről. Értesítette első sorban az olasz kormányt, amely a legmesszebb menő intézkedéseket tette meg. — A francia hatóságok ugyanily intézkedéseket tettek Faure elnök védelmére. Többek közt szigorúan ügyeltek Párisban egy Ziancabella nevű egyénre, aki a Saint Honoré-kerületben, az Elysee közelében bérelt szállást. Ziancabellának mégis sikerült Londonba menekülnie.

Az említett zürichi gyűlésen Luccheni is részt vett.

London, szept. 13.

Több oldalról felmerül itt az a gyanu, hogy Erzsébet királyné meggyilkolása London idegen anarkista klubjaiban határozta el. E klubokban röviddel ez előtt igen élénk mozgalmak voltak észlelhetők.

Róma, szept. 13.

Az Aveni, mely az olasz szociáldemokraták közlönye, azt hiszi, hogy a gyilkos örült, a kinek tette monomanius örjöngésre mutat. Az erőszakos reakció nem helyes gyógyszer, mert újabb büntényeket vonna maga után, hanem bölcs emberi intézkedések kellene a nép nagyobb részei számára.

Az anarchikus büntény nem egyéb, mint az öngyilkosság egy módja, amelyet nem lehet büntetés nélkül megakadályozni. Minden anarkista beleszorult a herosztráteszi hiúság egyetlen hely, ami őket megilletne, az a tebodya. Hogy ezeknek a szörnyetteknek olaszok az elkövetői, az nagyon érthető, mert politikai állapot és történelmi múltja folytán Olaszország valamennyi állam közt a legelmaradottabb.

Nyomorát minden világrész fele szét-szórja, gyermekeit zsebükben törrel világga küldi és az Olaszországban uralkodó osztályok sohasem igyekeztek ezt a rettenetes tudatlanságot, ezt az elmaradtságot legyőzni, hanem inkább eszköznek használták fel céljaik elérésére. Ha egész Europa Olaszország mintájára rendezne be rendőrséget és politikáját, mennyi új utat nyitna az anarchista büntényeknek.

Táviratok.

A gyász elrendelése.

Szt.-Pétervár, szept. 14.

A királyné ő felsége elhunytá alkalmából 4 heti udvari gyászt rendeltek el. Ugyanez alkalomból Sandor és Konstantin oldenburgi hercegek, a diplomáciai testület tagjai, magasrangú hivatalnokok és más előkelőségek az osztrák-magyar nagykövetségre hajtottak, hogy részvételüket kifejezzék. A nagykövetség lobogóját felárbozra eresztették.

Belgrád, szept. 14.

A hivatalos »Szerbszke Novine« melegen emlékezik meg Erzsébet királynéről és egyebek közt ezt mondja: Erzsébet császárné a nemes nő és a jó uralkodó... legszebb erényeit egyesítette magában. A monarchia társadalmi és kulturális életében kifejtett áldásos tevékenységének nyoma kiirthatlanok és a monarchia népei őszinte érzelemmel vesznek részt a mély szomorúságban, amely a velünk barátságos szomszéd monarchia agg uralkodóját és házat épen ő felsége 50 éves uralkodásának betelése küszöbén érte. A szerb állam és az egész szerb nép díszsziájával egyetemben őszintén vesz részt ebben a gyászban.

Szt.-Pétervár, szept. 15.

A szt.-pétervári osztrák-magyar kolónia küldöttsége ma Bécsbe utazott s a királyné koporsójára koszorút helyeztet.

Bécs, szept. 14.

A »Magyar Távirati Iroda« jelenti Bécsből: B a n f f y báró miniszterelnök L i e c h t e n s t e i u herceg főudvarmesterrel ma arról tanácskozott, milyen módokat mellett vegyen részt az országgyűlés két haza a temetésben.

B a n f f y báró miniszterelnök G o l u c h o v s z k y gróf osztrák miniszterelnökkel a folyó ügyekről tanácskozott B a n f f y miniszterelnök pénteken ismét Bécsbe érkezik, hogy részt vegyen a temetésben és ott maradjon betűig a mikor a Vigilian is jelen lesz.

Hir szerint V i l m o s császár, az olasz trónörökös, a szász király és a czár képviselőiben egy orosz nagyherceg jelen lesznek a királyné temetésén.

Drezda, szept. 14.

Albert szász király Erzsébet királyné temetésére Bécsbe utazik.

A főrendiház holnap 1898. évi szeptember hó 15-én, csütörtökön, déli 12 órakor ülést tart. Napirend: Ö Felsője a királyné temetési gyászszertartására vonatkozó határozatok meghozatala.

Merénylet a hollandi királynő ellen.

Antwerpen, szept. 13. A »Debr.« tav. A Metropole című újság tudó-itója a Vilma királynő ellen elkövetett anarkista-merénylet-ről pozitív értesülést szerzett Limburgstienrum gróftól, a királyné udvarhölgyének férjétől. A királynő három udvarhölgy és egy szolgáló kisére ében setalovaglást tett a Soestdyk-kastély környékén. Utközben egy ember rontott ki hirtelen a bokorból s revolverrel háromszor rálőtt a királynőre. A királynő sértetlen maradt, de az udvarhölgynek homlokát és karját sebesítette meg a golyó. A merénylőt elfogták. Megvallotta anarkista voltát. A királynő elrendelte akkor, hogy hallgassanak a dologról, nehogy a merénylet híre megzavarja a koronázás ünnepét.

A királyné végrendelete.

Budapest, szept. 14. d. u. fél 3 órakor. (A »Debr.« ered. tav.) A királyné v e g r e n d e l e t e t megtalálták, melynek értelmében a L a i n z i kastélyt V a l é r i a főhercegnőnek, a korfui a c h i l e o n t Gizella főhercegnőnek hagyományozta. Miliókat érő ékszereit hónapokkal ez előtt adta el s fejedelmi rokonainak segélyezésére nagy összegeket fordított.

Előfizetési felhívás!

Október hó 1-ére lapunkra új előfizetést nyitunk s mindazoknak, a kik október hóra előfizetnek, lapunk Szeptemberi összes példányait utólagosan ingyen megküldjük.

Előfizetési összegek:

Egész évre	10 frt.
Félévre	5 frt.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt.

Előfizetőinknek semmi anyagi jutalmat, semmi különös kedvezményt nem ígérünk, — de nem is adhatunk, mert elvünkkel ellenkezik a lekenyerezés és anyagi haszonnal kecsegtetés s ilyen módon összelármázása a függetlenül és önérzetesen gondolkodó közönségnek.

Lapunk az egyedüli független politikai napilap ma Debreczenben.

A lap jelleméhez hiven, előfizetőink tőlünk viszonzásul csak szellemkerölcsi jutalomra számíthatnak. — A ki igaz magyar és önzetlenül szereti hazáját, hazájának szabadságát és sértetlen függetlenségét, — a ki nem reszket az igazság igazjától még ha élete függ is a ki-mondott szótól, — a ki többre becsüli a szeplőtelen hazaszeretetet, mint a szolgálalkúság zsiros falatjait: annak lapunk elég jutalom azért az anyagi áldozatért, melylyel előfizet... Szolgálalkúkat csak azon nemes elhatározással fizessenek elő lapunkra, hogy szabad szellemű új életet kezdenek s ehhez akarják lelkeket és jellemeket megedzeni.

Önzetlen tiszta lelkű magyar honfitársak, kérjük őszintén támogatásotokat!

Hogy elvünk szilárd, szeplőtelen, megostromolhatatlan és szent... bizonyíték erre 31 esztendő multunk, melyben nem volt egy perc a mikor elvünkhoz és politikai pártállásunkhoz hívek ne lettünk volna, — bizonyítja a tisztességes hazafiak fenkölt lelkű tábora, mely bennünket erkölcsileg úgy mint szellemi munkával, önzetlenül támogat.

Hazafias tisztelettel:

a „DEBRECZEN“ Szerkesztősége.

HIREK.

Rendkívüli városi tanácsülés.

Debreczen, szept. 12.

Debreczen város tanácsa ma d. e. 10 órakor rendkívüli tanácsulést tartott Simonffy Imre polgármester előklete alatt E r z s é b e t királyné temetésén leendő részvétel tárgyában.

A gyász módzatára vonatkozó javaslatokat Komóssy Arthur főjegyző terjesztette elő.

E szerint az Erzsébet királyné ravatalára helyezendő koszoru Paczelt János műkertész-nél rendeltetik meg 1 méter hosszú átmérővel közepén pálma és cikász levelekkel s a város színeit viselő szalaggal melynek feliratát lapunk tegnapi számában már közöltük. Határozatilag kimondatott, hogy az összes városi hivatalok és hatóságok 30 napig fekete pecsétet használnak.

A temetésen Debreczen város 3 tagu küldöttség által képviselteti magát; a tanács a maga kebeléből 2 tagot választ be a küldöttségbe u. m. Simdnffy Imre polgármestert és Vecsey Imre tb. főjegyzőt (tanácsnok). A polgármester egyszersmind megbízott azzal, hogy a küldöttséget kiegészítő 3 ik tagról gondoskodják.

Végül az összes helybeli üzlettulajdonosok és kereskedők a tanács által hatóságilag fölhivatnak, hogy a temetés napján szombatn üzleteiket tartsák bezarva.

* **Debreczen város koszorúja** a melyet a nagy halott kiralyne ravatalára fognak felküldeni, már készen van és ma egész nap F. Z a d o r Lajos kereskedő kirakatában van közszemlére kitéve.

* **Csaló banda.** M i k u l i k Matyas hadházi lakos panaszt tett a rendőrségnek, hogy tegnap mikor Debreczenbe jött, az alománál N a g y Sándor csapókerti lakos nap számos negyed magával megszólította s hozzá szegődtek. Bejövet lecsaltak az Ispotály melletti pusztára, hol jól bepálinkáltak s utána kártyazni kezdtek. Játék közben nála levő 29 frjtát majdnem erőszakosan elvették s faképpel hagyták. Panaszra alapján a rendőrség megindította a nyomozást.

* **Gyanus halál.** T u l i p á n Lajosné sz. Gula Julianna 33 éves ref. vallású nagy szépi lakos tegnap éjjel 12 órakor hirtelen elhalt. Dr. Balkanyi Ede ker. orvos megvizsgálta a halottat, de azon semmi külsőrszak nyomát nem tapasztalta. A mezőrendőrségnek a férj következőleg adia elő az esetet. Felelőseivel a ki áldott állapotban volt, tegnapelőtt kiakart menni a tanyára, egy dinnyével megrakott szekeren. Utközben a lovak megvadultak valamitől és elkezdtek sebesen futni. Ekkor a kocsit rázástól az asszony fájdalmat érzett, a miről panaszkodott is férjének. Mikorra hazaértek, már jobban érezte magát. A férj este visszajött városba, a felesége mellett a szomszédasszonyt hagyta, hogy vigyázzon rá. Éjjel hirtelen rosszul lett a felesége, és mikor ő reggel kiment, már csak halottat talált. A rendőrség mely előtt gyanus a halál esett, nyomozást indit.

* **A Kölcsonös Segélyző Egylet** igazgatósága értesíti a tagokat, hogy az országos gyászra való tekintettel szombat délután hivatalos órát nem tart, a miért is a tagok kényelmére p é n t e k d é l u t á n és s z o m b a t d é l e l ő t t h a r o m b e f e z e t e s i p é n z á r f o g m ű k ö d n i.

* **Bérlők figyelmébe.** A színházi bizottság által kiküldött albizottság ma határozott a C) bérlésre vonatkozó jogok felett, amely határozatáról K o m j á t h y János igazgatót már értesítette. Az igazgatót tehát mar készséggel ad felvilágosítást a bérletekre nézve s irodáját a mai nap megnyitotta az «A n g o l K i r á l y n ö» szálloda I. emeleti 7. sz. szobájában.

* **Debreczeni kerékpáros egyesület** az országos gyász miatt f. hó 18-ára tervezett versenyét elhalasztotta s azt okt. hó 2-án fogja megtartani, melynek programját később fogjuk közölni.

* **Csokonai szülőháza óvoda.** A m e s t e r - u t c z a i ó d o n i s k o l a é p ű l e t e k e t a v a r o s m e g f e l e l ő u j j á e p i t é s s e l ó v o d á k k a a l a k i t j a t. Ó v o d á n a k v a n k i s z e m e l v e B e t h l e n (e z e l ő t t K i s - M e s t e r u t c z a) u t c z á n i s a z a r é g i i s k o l a , m e l y b e n 1 2 5 é v v e l e z e l ő t t C s o k o n a i V i t e z M i h a l y b ö l c s ő j e r i n g o t t. A m é r n ö k i h i v a t a l t e g n a p j e l e n t e t t e h o g y e z e n i s k o l a é p ű l e t n e k ó v o d a v á l ó a t a l a k i t á s á r ó l a t e r v e t é s a k ö l t s é g v e t e s t e l k é s z i t e t t e. A t e r v s z e r i n t c s u p á n b e i s ő , u d v a r i r e s z m a r a d m e g a t ö r t é n e l m i n e v e z e t e s s é g ű h a z n a k , a z u t c z á r a n y o l c z a b l a k o s m o d e r n u j é p ű l e t e t e m e l n e k. A k ö z é p r e e s ő k a p u t ó l é s z a k r a 9 5 . 5 n é g y s z ö g m e t e r e s j á t s z c e r t e m t é s 5 2 n é g y s z ö g m e t e r e s d o l g o z ó t e r m e t é p i t e n e k d é r e p e d i g a z ó v ó n ő l a k á s a l e s z. A z ö s s z e s á t a l a k i t á s i k ö l t s é g e k 1 0 0 0 0 f r t r a r u g n a k. m e l y e t a g r. D e g e n f e l d (R ö z s a) t e r i ó v o d a b é r b e a d a s a a t t a l n y e r h e t ő j ö v e d e l e m b ő l 1 0 — 1 5 é v a l a t t t ö r l e s z i h e t a v á r o s. A B e t h l e n - u t c z a i u j ó v o d a u g y a n i s a g r. D e g e n f e l d t e r i ó v o d á t f o g j a p o t o l n i.

* **Tűz a dohánygyár mellett.** T e g n a p e s t e 9 ó r a k o r é r t e s i t e t t é k a t ű z o l t ó l a k t a n y a ő r s é g e t , h o g y a d o h á n y g y á r m e l l e t t e l á g a z ó v a s u t i s i n e k m e n t é n — v a l ó s z i n ű l e g v a l a m e l y m o z d o n y b ó l k i r e p ű l t s z i k r á t ó l — a z o t t l e v ő a v a r m e g g y u l a d t , é s v e s z e d e l m e s g y o r s a s á g g a l t e r j e d t t o v a b b. M i r e a t ű z o l t ó k o d a é r k e z t e k , m á r a d o h á n y g y á r a t i s f e n y e g e t t e a v e s z é l y , a m e n n y i b e n m a g a a g y á r k e r i t é s e i s é g n i k é z d e t t. A z o l t á s t m e g n e h e z i t e t t é k a s i n e k m e n t é n e l h u z ó d ó g ö d r ö k , a m e l y e k a t ű z o l t ó k a t a k a d á l y o z t á k a t ű z h ő z v a l ó f e r k ő z e s b e n. — V é g r e a p a v i l l o n l a k t a -

nya kerítésén belül sikerült a kőfalon keresztüli gátat vetni, a tűz tovább terjedésének es azt elfojtották. A tűzoltóság elvonulta után, ugy 11 óra tájban azonban ismét fellobbant a tűz, a melyet aztán a kivonult katonák oltottak el.

* **Katonák gyásza.** A Bihardiőrszegen tartott hadosztálygyakorlatokat az országborut gyász miatt beszüntették. A legfelsőbb hadi irodából érkezett a sürgős parancs, melyet azonnal közölték a tisztakkal és a legénységgel. A Bihardiőrszegen gyakorlatozó honvédszázadok a parancs kihirdetése után azonnal nyeregben indultak haza, a 4 ezred honv. gyalogság pedig külön vonatokon hagyta el a gyakorlat színhelyét. A gyulai honvéd huszárak tegnap este hangos trombita szóval érkeztek Nagyváradra.

* **Magyarosító vasuti műhely.** A debreczeni új gép és kocsijavító műhelytelep hirdető tábláján a múlt héten szept. 9-én a következő felhívást függesztettek ki:

Mindazok, a kik jelenlegi vezetőiknek megváltoztatni akarják, felvilágosítás és utbaigazítás végett forduljanak az I. oszt. főnökhöz, ahol minden szükséges adat rendelkezésükre áll.

Debreczen, 1898. szept. 9.

Tobolszky
műhely főnök.

Mindig örülünk, mikor azt tapasztaljuk, hogy egyes hivatalok egész tömegesen igyekeznek nevök megmagyarosításával a magyarosodást terjesztetni. A M. Á. vasutak alkalmazottai már többször tanujelet adták hazafiaságuknak s a névmagyarosítás terén pedig magok a főbb tisztviselők járnak elől jöpel-dával, az által buzdítva az alantasabb munkás személyzetet is, a melynek fényes tanubizonyosága a fent közölt felhívás, a melynek reméljük, nem marad el óhajtott sikere.

* **Pénzhamisító cigányok.** A csendőrségnek tapasztalatokon alapuló régi gyanúja, hogy a hamis pénz a vidék tudatos népe közé csak a kőborcigányok útján kerülhet, mindennap újabb beigazolást nyer. A furfangos cigányok rabeszelő képességükkel befognak a szegény parasztokat, akiknek aztán nyakán marad a bűn — ők pedig szedik sátorfajukat és szépen elillannak.

Kis-Halmágyról, Aradmegye legkeletibb csucsán fekvő oláh községből kapunk ismét hírt a cigányok egy újabb turlangjáról.

Ma egy hete szeptember 4-én egy csomó sátoros cigány maszkált Kis Halmágyon, akik betértek Bancs Péter gazda házába s beszédbeereszkedtek vele. Egyszer csak azt mondja nagy titokzatosan a vajda:

- Akarsz sok pénzt szerezni?
- Akarok hat, mondja a paraszt.
- Esküdj meg, hogy nem szölsz senkinek.

A gazda megesküdött, mire a cigány folytatta:

— Adunk neked egy olyan gépet, a mivel egy óra alatt kétszáz tallert csinálhatsz.

Addig-addig beszéltek a cigányok, míg a szegény paraszt belement az alkuba: 100 frtért eladjak neki a gépet. Annyi penze persze nem volt Bancsnak bement hát még aznap Nagy-Halmágyra s jó kamatot ígért annak, a ki neki 100 frtot ad egy hétre. Klein Ignác kereskedővel sikerült is megkötnie az üzletet. Kapott egy százast olyanformán, hogy szombaton vagy az ökreit viszi e a kölcson fejében, vagy 106 frtot fizet vissza.

Sietett haza, a cigányokat már ott találta házában. Oda adta a százast, s megkapta cserebe a vaspléhből való, furcsa szerkezetű pénzverőgépet, meg egy kiló hozzávaló ezint, amiből forintosokat verhet.

Persze azt is szeretne volna tudni, miképp kell a pénzt verni s a cigányok biztosították, hogy megtanítják, csak előbb a korcsmába meinek enni valóért. Jöjjön ki este felé, a mikor senki sem látja, a falu végén levő sátorba, ottan majd beavatják a nagy titokba.

Bancs Péter kiment a falu végére, de biz akkorra már hült helyét lntte a cigányoknak. Amint megkapták a százast, elillantak a sziványok.

Kétségbeesve szaladt a becsapott ember a csendőrhöz, elpanaszolva esetét s átadta a pénzverőgépet is. A csendőrség még az éjszaka megindította a nyomozást a cigányok után, de hiába.

A hegy-völgyes, erdős vidéken ki tudja merre rejtőznek? Jelentést tettek az aradi csendőrszárnyak mely utasította a cigányok keresésére az őrszes őrsöket, de eddig nem akadtak nyomukra.

A pénzverőgépet beküldték Aradra. Furcsa és elézge komplikált szerszám, de igen primitív anyagból van összerakolva s eddig nem sikerült k a próbák, hogy pénzt verjenek vele.

* **Hajdu-Szoboszló új főkapitánya.** Gróf Dégenfeld József főispán G. Tóth János debreczi törvényszéki albirot Hajdu Szoboszló város rendőr kapitányává nevezte ki.

* **Öngyilkos gróf.** A baranya-sellyei úradalom tulajdonosának, Draskovich Iván grófnak fia, Károly gróf tisztaap hajnalban Müller Ignác erdőmesterrel a szilasi erdőkerületbe ment, hogy ott leterítsen egy szarvasbikát, melyet az öreg Iván gróf megsebzett, de nem terített le. Nyolcz óra tájban az öreg Draskovich gróf is kiment a fia után, sógorövével, Odsszalchi hercegnével és ekkor hajók vettek körül a pagonyt, melyben a megsebzett hatalmas szarvasbika rejtőzködött. Egyszerre az egyik hajó azt jelentette Karoly grófnak, hogy zajt hall.

A fiatal gróf a zaj helye felé sietett.

Alig, hogy eltűnt a sűrűben, lövés hallatszott. Mindenki izgatottan várta a hírt, jól talált-e a lövés, leterített-e a fiatal gróf a szarvast. Mikor előlépett a sűrűből a hajógyerek, kíváncsian kezdték kérde:

— Nos, megvan a szarvas?

A gyerek ezt felelte:

— A szarvas nincs meg, de a fiatal gróf fejbe lölte magát.

Igy most nem tudják, szerencsétlenségéről van-e szó, vagy öngyilkosságot követett-e el a gróf. Bizonyos az, hogy a golyó a fiatal Károly gróf fejébe furódott. A mikro segítségére siettek, már eszméletlenül feküdt a földön. Pécsről orvosokat hívtak a sebesült-höz, akinek életben marad ahoz nincs remény. A Draskovich-család rendes lakóhelye Pozsony, csak a nyarat tölti nagysellyei birtokán. Draskovich Iván gróf nevét egy időben sűrűn emlegették az újságok. — Történt, hogy a pozsonyi grófi kastélyban kárpitosok dolgoztak és ekkor ékszerek tüntek el a kastélyból. Iván gr. hát, Gebauer Sándort, a ki közöhadserégbeli tartalékos hadnagy, gyanúsította a lopással. A fiatal ember elégtételt kért ezért, de a gróf nem akart néki elégtételt adni. Végre a katonaság részéről rákényszerítették a gróft, hogy elégtételt adjon. A kárpitos s a gróf parbajt vívott, melyben Iván gróf megsebesült.

Más oldalról vett értesülés szerint nem öngyilkosságról van szó, hanem a gróf vadászalközben szerencsétlenségnek lett áldozata.

* **A magyar lapkiadók mozgalma** köztudomású abból, hogy a magyar lapkiadók Szent-István napján Budapesten kongresszusra gyűltek össze, hogy a sajtó legnagyobb nyüge a hirdetes bélyeg eltörlése iránt mozgalmat indítsanak és megalakítsák a tömörülésre alkalmas lapkiadók szövetségét. Zilahy Simon, a »Budapesti Hírlap« kiadóvállalat igazgatója, a kongresszus elnöke, a hirdetési bélyeg eltörlése ügyében hozott kongresszusi határozatokat végrehajtotta illetve azoknak elintézésében személyesen eljárta. Lakács László pénzügyminiszter a szokottnál hosszabb audienciában fogadta, jóindulatáról biztosította és megígérte, hogy a kérdést tanulmány tárgyává teszi. Baró Daniel Ernő kereskedelmiügyi miniszter távollétében dr. Schmidt József államtitkár vette át a beadványt és biztosította arról, hogy megtesz majd mindent, a mit ebben az ügyben lehet. Éppen a pénzügyi költségvetésnek a képviselőházhoz való benyújtása előtt, terjesztette elő a képviselőházi elnök a kongresszus beadványát is, melyet Falk Miksa dr. Mikszáth Kálmán, Werner Gyula dr. és Neményi Ambrus dr. ország-

gyülelési képviselők adtak át Szilágyi Dezső elnöknek. Ezzel a kongresszus által kezdeményezett és az újságkiadók érdekében vagó fontos ügy a hivatott fórumok elé került és a megalakuló országos szövetségnek lesz a feladata odabátni, hogy ez a kérdés többé a napirendről le ne kerüljön. Zilahy Simon a kongresszus által kiküldött negyvenhárom tagu bizottságot még e hónapban összehívja, hogy az összes lapkiadók támogatása mellett a szövetség dolgot is eredményre előre vihessék.

*** A Butz fehér asszonya.** Erzsébet királyné halála felidéri mindenkinek emlékeztetésben azt a mondat, amely szerint a királyi palotában, Bécsben és Schönbrunnban, valahányszor a királyi családban halál van, megjelenik a fehér asszony. Most a királyné tragikus halálának hatása alatt egyszerre eszünkbe jut, hogy ez év áprilisában a schönbrunni kir. palotában, az őrt álló katoná egy éjjel látta, amint az első emelet ama termében, amelyek valamikor Zsófia királyi hercegnőnek, a király anyjának lakosztályai voltak, világosság jelenik meg s egy fehér árny suhan végig a termeken. A katoná megretten, a palota másik oldalára sietett s ott észrevette a világosságot. Fölszaladt az első emeletre és akkor rémülve tapasztalta, hogy az üvegajtóban fehér árnyék suhog. Leszaladt az őrparancsnoknak jelentést tenni, de mire a termébe mentek, semmi nyoma sem volt. Az esetről akkor jelentést tettek legfelsőbb helyen. A katonát, ki a fehér asszonyt észrevette, később, mert őrhelyét engedelem nélkül elhagyta, szigorúan megbüntették.

*** Széchenyi utcai műaréna** derék igazgatója Sári István méltányolva a királyné halála által városunk gyászba borult közönségének mély fájdalmát, elhatározta, hogy az egész héten nem fog előadásokat tartani. Tekintve, hogy számos tagból álló társulatával — kereset nélkül — ily nemesen rokonérez a városi közzel, méltán megérdemli, hogy utólagosan kellő pártolásban részesüljön. A legközelebbi előadás vasárnap lesz, a mikor az újonnan szerződött tagok is fel fognak lépni.

A budapesti szociálisták.

A szociálisták között, kik az anarkistákkal folytonos hadilábon állanak s ezek politikai merényleteit gáznak és örütségnek tartják, a királyné halála szintén részvétet és szomorúságot keltett.

A különböző szakegyesületekben felháborodással beszéltek a gaz gyilkosságról, mert a királyné a szociáldemokrata munkások előtt is rokonszenves volt s iránta tisztelettel viseltettek.

A Népszava mai száma erről a következő vezércikket közli:

Ép oly hihetetlen, mint borzalmas hír terjedt el Genéből, Svájc egyik fővárosából, Erzsébet magyar királynét, aki rövid idő óta üdül a svájci hegyek között, egy olasz anarkista orozva meggyilkolta. A gyáva gaztett részvétet és gyászt kelt mindenütt.

A gyilkos merénylet fölháborítja az emberi érzést és az emberi eszt, egyaránt. Ki lehetett a szelid, beteges királynének ellensége és mily okok készítették az orgyilkost ündök tetteire?

Erzsébet királyné gyengéd feleség, jósa anyja volt, de politikával, az ország közügyeivel sohasem foglalkozott és nem felelős sem jobban, sem rosszban azért, ami a Monarchiában történt. Akik ismerték és érintkeztek vele, mind dicsérik rendkívüli fenkölt lelkületét.

Az utóbbi években sok súlyos csapás érte a szerencsétlen királynét és azon mód, ahogy ezen csapásokat elviselte erős és előkelő lelkületéről tesz tanubizonyosságot.

Erzsébet királynében a nemes nő, aki egyaránt kivált mint anya és mint hitves min denki tisztelte.

A királyné Magyarországon különösen népszerű volt. Ismerte őt az ország tündöklő szépségű fiatalisága óta, amikor először jelent meg az országban és ezen megjelenéséhez sok varakozást fűztek mindazok, akiket a szabad-

ságharcz erőszakos leveretése reményeikben megoalt.

Azóta gyakran és sokat tartózkodott a királyné, aki előszeretettel viseltetett a magyarok iránt, országunkban és egész mondakör fűződik rokonszenves alakja köré.

Annál fölháborítóbb az az örületes gyáva gonosztett, amely egy szerencsétlen nő ártatlan vérért ontotta és amelyet semminemű politikai háttérrel magyarázni nem lehet.

Erzsébet királyné halála mely és őszinte gyászt keltett milliók szívében. Akár anarkista a gyilkos, akár nem: annyi bizonyos, hogy ez az orgyilkosság oly gaztett, amely mindenkin csak a légerősebb undor és legmélyebb felháborodás érzetét keltheti.

*** Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, kik f. hó 13-án felejthetetlen jó nőm Pap Istvánné szül. Sz. keres. Juliánna végtisztesség-tételén szíves megjelenésökkel merhetlen fájdalomamat enyhíteni kegyeskedtek: fogadjak ez uton is szívem legőszintébb mélyéből fakadó hálás köszönetemet. Debreczen, 1898 szeptember 14. P a p p István nyug. városi számtiszt.

A királyné élete.

Erzsébet királyné életrajzának kiegészítésül közöljük még a következő részleteket:

A menyegző.

1854. évi április 24-én örömnapp virradt az egész országra. Háromszázharminczhat varfogoly és politikai vétségért elítelt nyerte vissza szabadságát, vagy legalább is elengedtek büntetésének felől.

Két fejedelmi szív ekkor kötött örök frigyét egymással, két fejedelmi szív, amelyet nem a miniszterek és államférfiak akarata, hanem a szívek örök törvénye egyesített. Bübbajos szerelmi idill volt az, amely a fiatal uralkodó szívet egyesítette a világszép királynéleánnyal, szerelmi idill, a melyhez a nagy politikának igen-igen kevés köze volt.

Mar maga az a jelenet, a mely két nappal az esküvő előtt Linzben lejátszódott, a mellett bizonyít, hogy ezt a frigyét az égben kötötték.

Április 20-án indult el ugyanis Erzsébet bajor hercegnő szülőföldjéről, szülei, Miksa József bajor herceg, Lujza Vilhelmina bajor hercegnő és testvérei Lajos herceg és Helena hercegnő. 21-en, este 6 órakor ért a hajó Linzbe, a hol program ellenére, már ott várta ifjú menyasszonyát a fiatal uralkodó a hajóállomásnál. Akkori krónikások szerint megkapóan szép látvány volt, a mikor az ifjúságtól és erőteljű dudadó fiatal császár üdvözölte a boldog meglepetéstől és szerelmes tartózkodásban piruló, gyönyörű fiatal királynéleányt.

A nép örömrivalgása közt kísérté be a városba bájos menyasszonyát a császár Linzbe, a hol este diszélőadás volt a színházban. Előadás után a gyönyörűen kivilágított várost nézte meg a mátkapár. A vőlegény másnap reggel 4 órakor már utban volt ismét Bécs felé, hogy a hivatalos fogadtatásnál szerepelhessen. Nyolcz órakor reggel megindult a menyasszonyt vivő hajó s délután negy órakor ért a mesés pompával földszített Bécsbe. A kiszálló helyen pompás, oszlopokon nyugvó, aranyal gazdagon díszített diadalsarnok állott, a földet drága szőnyegek borították, míg a partokat beláthatatlan embersokaság lepte el, a mely a lehető legszivesebben ünnepelte a csodaszép királynéleányt.

A császár a hajó fedélzetére sietett s megölelte a menyasszonyát. Zsófia főhercegnő és Ferencz Károly főherceg, a király szülei szintén a hajóra mentek s a két királyi család a kölcsönös szíves üdvözlés után kocsikra ült és Schönbrunnba hajtatott. A szép menyasszony megerkezésekor rózsa-aszin ruhát es kalapot s fehér mantilt viselt.

Április 23-án vonult be Schönbrunnból a fiatal ara Bécsbe. A székváros rendkívüli pompát fejtett ki akkor. A városkapunál a katonai kormányzó altabornagy várta ő fenségüket s lelőcsátott karddal lovagolt a díszhintő oldalán a palota bejáratáig, ahol az

ifjú pár és a császári család a bejáratnál fogadták a menyasszonyt és az örömanyt. Másnap este 6 órakor a Szent-Agoston templomban volt az esküvő. A menyasszony jobbján Zsófia főhercegnő és Lujza Vilhelmina bajor hercegnő és a két örömanya — mentek.

A császárnak a templomba léptekor megharsantak a trombiták, az eskető lelkész, Rauscher bécsi hercegek fényes segédlet, től környezve a szentelével fogadta a mátkapárt. A jegyesek a főoltár közepe előtt állottak. Valamivel hátrább aranymennyezet alatt állottak a főhercegek bársonyszékéi, ezek mögött a pápai unczius terdepő számlója. A titkos tanácsosok, kamarások, asztalnokok az episztola oldalán, a főudvarmesternök, palotahőgyek, udvari dámák az evangélium oldalán foglaltak helyet. Hátrább a tábornoki és tisztikar állott. A különféle fényes küldött-székek az emelvényeken foglaltak helyet. Mindez, a több mint három ezer gyeryiaval megvilágított templomban, pompás látványt nyújtott.

A mátkagyűrűk beszentelése után a jegyespár az aranyhímzésű, fehér bársonnyal bevont imaszármolyon rövid imát mondott, azután az oltárhoz lépett. Az egyházi beszéd után átvették a gyűrűket s kölcsönösen egymás ujjára vonták. Azután egymásnak kezet nyujtva, az eskető pap megáldotta a szent frigyét. Ebben a pillanatban dördült el az első sortűz. Erre az eskető főpap az oltár szármolyán imát mondott, miközben mindenki térdre borult. Ezután az új párt meghintette a hercegek szentelt vízzel s ők az evangéliumi oldalán felállított trónhoz mentek, itt térdre borultak, mi alatt a Te Deumot énekelte a kar. Ekkor hangzott fel a második sortűz s megkondultak a harangok. Az Ambrosius-féle dicsének végeztével két udvari segédpap a Benedicamust énekelte, a pontifikáns elmondta az orációt, aztán föllett püspöki süveggel, baljában a pástorbottal, az oltárról alást ült. Erre cum mitra et pede az oltár lépcsőin a presbyterium közepeig ment s az egyházfők hozzácsatlakoztak s mindnyajan meghajolva ő felségei előtt, állva maradtak. Ekkor állott fel helyéről az ifjú pár s dob-zo, trombitaharsogás, üdvölvések és harangzúgás közt elhagyták a templomot s az egész kíséret a palotába vonult, hol audienczát adtak.

Este a tündériesen kivilágított várost nézte meg az ifjú pár s ezzel a menyegzői ünnep véget ért.

Hogy mennyire a szívek kötötték meg ezt a frigyét, kivilágik az alábbi krónikás följegyzésből is.

Ischlben nyaralt a császár 1853-ban s az udvarhoz közelálló a következőképpen meséik el az egyjézés történetét:

A császár megkérte nagynénjét és édesanyját, hogy tudják meg óvatosan Erzsébetnek iránta való érzelmeit, de a legcsekélyebb betolyast se gyakorolják reá. Mikor aztán a két boldog anya szerencsésen eljárt megbízásában s meggyőződött, hogy biz annak az ártatlan szűznek is gyorsabban ver a szíve, ha csak említik is Ferencz József nevét, s végre mikor tudára adtak, hogy Ferencz József, ha nem k-el tartania a kikosaraztatástól, megkéri az ennek hallatára boldogsága erzetében szép arczará, majd a rózsá, majd a lilium színét öltő hercegnő kezét — ez örömkönyvek közt felkiáltott: Lehetséges volna ez? Hisz én oly kicsike teremése vagyok a jó Istennek.

Hogy az eljegyzésnek Ischlben aug. 18-án, éppen a császár születésnapján kellett megtörténni, ezt a szemfüles fűrdövendégek abból következtették, hogy a midőn a császár szülei és nagynénje s ennek leányával 19-én misére ment, Zsófia főhercegnő, a császár anyja, az Isten ama piczinyke teremtesének engedte át az elsőséget a templomajtonál az egyházba való belépésre, annak az aogyalis szépségű 16 éves Erzsébetnek. Hogy helyesen kalkuláltak a templom előtt állók, kik ama jelenetnek tanui voltak: arról meggyőződtek a templomban bennlevők nemsokára. Mise után,

még mielőtt a pap elhagyta az oltárt, Ferencz József egy-zerre csak kezénél fogta Erzsébetet s oda lépett vele az oltár és a pap elé és így szólt:

— Főtisztelendő ur! Áldjon meg bennünket. Ime, mi jegyesek vagyunk.

Erre a gyönyörű pár térdre borult és így fogadta Isten szolgájától Isten áldását.

A templomból hazamenet, találkozott a fejedelmi tartsaság O'Donnell gróffal. A császár örömtől ragyogó arccal kezét nyújtott neki s mondta:

— Ma már aztán szívből köszönöm önnek, hogy megmentette életemet.

A koronázás.

Talán életének legszebb napja volt 1867. évi június 8-ika, a mikor azok, a kiket legjobban szeretett, a királyi ura és a magyar nép a koronázás magasztos aktusában forrtak össze. Hogyan örült az ünnepek előkészületeinek. A gyöngéd ajándékokat milyen bensős gyönyörűséggel fogadta. Ezek közül talán a legszebb, és a királyné mélyen vallásos érzelmekre a legnagyobb hatással a főváros ajándéka volt. A királynének ugyan már rég volt magyar szövegű imakönyve, de a főváros alig nyújthatott volna kedvesebb ajándékot, mint ama magyar imakönyvet, — fehérbe kötve, felső lapján zománczott arany, rubin, gyémánt, smaragd (piros-fehér-zöld) díszítvényekkel borítva, — melyek közepén egy nagy »E«, fölötte magyar koronával, alatta a bajor címer egyik oldalán Magyarország, másikan Pest címerével díszlett fényesen, a melykönyvben leghíresebb magyar művészeinktől készült 5 remek szentkép volt látható. Mert minden e könyvön és e könyvben arra emlékeztette a fejedelmét, hogy ő imár magyar királyné.

Nagy gonddal készült a koronázás ünnepe. Gondja, mint hü feleségnek, kiterjedt királyi férjére is. Nem tűrhette, hogy ura rongyosan, feslett ruhájában induljon meg az utcán. Kapta hát magát és sajátkezűleg megvárta szent István palastján a feleséket és „megstoppolta” a foszlásokat és műértő szemmel megvizsgálta a harisnyákat, a korona bélyegét, mindent, és csak miután ez megőrtént, indult meg edes urával az utcán, — a koronázásra.

De mivel Magyarországnak csak egy szent koronája van és ezt éppen most akarták királyi ténjének a fejére tenni, neki pedig azzal csak vállat érinteni, nem akarván külső díszben is a királynak megőtte a lani, ezzel együtt keresett a világra szóló nagy ünnepséghez méltó fejéket és ezt megtalálta azon házi koronában, melyet Mária Terezia készíttetett volt magának.

Az ezüsthől készült koronán négy egymást keresztező ív van a homlokpánton kívül, de mindezeket oly tömötten és sűrűen elta- karják a gyémántokból és gyöngyökből összerakott szeles koszorúk, hogy ezek szemkáp- zató ragyogásától az ezüst alapból mitsem lehet látni. Hisz a sok ezer gyémánt közt van 8 borsó uagyságu s az igazi keleti gyöngyök száma közel 500.

Nagyobb örömmel még alig irt alá kézi- ratot, mint azt, a melylyel hozzájárult ahhoz a magasztos királyi tényhez, a melyk elren- delte a nemzet koronázási ajándékának a 48-as honvedek javára leendő fordítását. Ez a kézirat így hangzik:

Kedves gróf Andrássy! Örömmel csatlakozom fölséges uram és férjem Önhöz kiadott legmagasabb kéziratának tartalma- hoz, midőn az országos küldöttség által nekem átadott 50.000 darab aranyból álló koronázási díjat ugyanezen célra szentelni kívánom.

Budán, 1867 június 30.

Erzsébet.

Mikor a király koronázási aktusa a tem- plomban már befejeződött, most már maga a koronás király kérte fel a hercegprimást, hogy a császárnét koronázza meg Magyarország királynejeként. Az ország főpapja erre a király- net szent olajjal felkenete és vállát az apostoli szent koronával érintette, a mi által bajor- országi Erzsébet a magyar nemzet edes any- jává lett,

A királyné utolsó napjai.

Erzsébet királynéről ez évben már egy- szer elterjedt egy megdöbbentő hír. Julius első napjaiban hivatosán adtak ki róla egy kom- münikét, melyben tudatták a monarchia népe- vel, hogy a királyné nagybeteg. E közlemény így hangzott:

A császárné és királyné ő felsége Julius közepén Nauheim fürdőbe megy gyógyhasz- nálat végett. A felséges asszony már régóta anemiában szenved, melyet a télen súlyos ideglób (neuritis) és az ehhez járuló hetekig tartó almatlanság állított be; ez, teljesen nyugodt életmód mellett, aggodalomra okot nem ad, minélazonáltal az orvosok sürgős- sen tanácsolták, hogy ő felsége keresse föl a nevezett fürdőt és vesse magát alá az ott gyakorolt szivizomerősítő kezelési mód- szernek.

Ugyanakkor egyik kezelőorvosa így nyil- latkozott a felséges asszony állapotáról:

Ide s tova 6 éve, hogy a felséges ass- szony vérszegénységben (anaemia) szenved. Maga ez a betegség jelentéktelen ugyan, de elővigyázatra int az a körülmény, hogy e kór következménye az, hogy a szivizom elégtelenül táplálódik, a mi szivtágulást okoz, a mint királynénknál is kismérvű szivtágulás észlelhető. Az orvosok remelik, hogy Nauheim forrásai megerősítik a szivizmot s hogy rend- szeres kezelés mellett kiküszöbölik a vérsze- gényt. Ezekről a kortünetektől függetlenül kell kezelni a királyné neuritisét (ideglóbját.) Keletkezésének okát sem a vérszegénységben kell keresnünk, hanem azokban a lelki szen- vedésekben, a melyekkel a királynének az utóbbi években meg kellett küzdenie. — Magasfoku idegesség, amellyel szivizmosulás és lelki aggodások parosultak, hatalmasodtak el a beteg fölött s sok heti almatlanságai okozták. Az utolsó hónapok eseményei, külö- nösen pedig az özvegy trónörökösne betegségé- éppen nem voltak alkalmasak arra, hogy azt a szükséges nyugalmat és lelki nyugodtságot megszerezzék a beteg királynének, amelyet orvosai annyira kívántak. Számos előző jelen- ség után végre is az egész idegrendszer álta- lanos megbetegedése állott be. A királyné lelkiileg, testileg egyaránt szenvedett s kime- rült szervezete nem tudott többé megküzdeni a kóros jelenségekkel. A hivatalos jelentések — egész bizottsággal állithatom — minden tekintetben megfelelnek a valóságnak s a beteg királyné állapota aggodalomra nem ad okot. Teljes nyugalom és szakszerű kezelés mellett bizton remélhető, hogy beteg király- nök meggyógyul.

A Nauheimhoz fűzött remények tényleg beváltak. A felséges asszony már ott tartó- kodásának első napjaiban jól érezte magát és úgy nyilatkozott, hogy a meddig csak lehet, ott marad. Állapota folytonosan javul.

A királyné 30 forró fürdőt vett. Regge- lenként igen korán kelt és már 6 órakor meg- fürdött. A fürdőbe a parkon keresztül gyalog ment, míg haza kocsin vitték. Ott volt vele udvarhölgye Berzeviczné és ennek férje Ber- zeviczy tabornok, továbbá egy utimarsallja. Nauheimból a mult hó végén utazott el, miu- tan ott kitünő sikerrel befejezte az előirt ku- rat. Előbb Montreutba, onnan pedig Territetbe utazott, honnan ma Genfba tett kirándulást. Itt érte a gyilkos öldöklő társurása.

A hol a királynét megölték.

A királyné nauheimi fürdőzésének befejezése után Svájcba utazott. Először Mont de Cauxba ment, Mont de Caux a Montreux és Verage patakok közt levő hegycsoportnak egyik csúcsa ez-rszáz méter magasán a tenger színe és hétszázhuszonöt méter magasságban a genfi tó tükre fölött. Szébbnél szebb serpentin-utak vezetnek föl a hegy csúcsára, a hzi a király né ő felsége szállása, a néhány év előtt épült épült pompás hotel áll. Jó két óráig tart, míg a szapora lépésű kitaró hegyi lovak fölmász- nak ide a Territet Glion és Glion-Rocher de Naye gőzsikló azonban huszonöt perc alatt röpti föl a kényelmes turistákat. Mont de Cauxból fölséges kitérítés esik a Rhone-vögyre a Wallis-hegycsoport, a szavojai Alpokra

és a genfi tó természeti szépségekből gazdag partmenti városainak nagyrészére.

Mióta a kétezerötven méter magasságig járó Glion-Rocher de Nave sikló elkészült, azóta a Gaux hegycsúcsának élete hihetetlen fellendült.

A királyné, a ki itt szokott inkognitó neve: Hohenembs grófnő néven jegyezte be magát a vendégeknyvbé, rendkívül jól érezte magát. Kisebb ki-éretével a szálló első eme- letét lakta, igen korán kelt föl és mindjárt a kora reggeli órákban nagyobb sétákat tett. Szépen és hiven jellemezte Erzsébet király- nének f e l s é g e s f é r j é h e z való szeretetét az a telegramm, — a melyet Cauxba való megérkezésekor küldött neki s a melyben többek közt azt írta, rendkívül saj- nálja, hogy a király nem élvezheti vele együtt a cauxi nyugalmat és a természet lélekemelő szépségeit.

Talán ez volt a felséges asszony utolsó sürgönye férjéhez, kit nem láthatott többé!

A királyné Territetben is jól érezte magát. Szokása szerint korán kelt és napon- kint hosszabb sétákat tett a hegyekben föl- olvasója kíséretében.

IRODALOM.

Debreczen város új térképe. U j t é r k é p e jelent meg Debreczen városának — a mely a város új beosztásának s az utcák új elnevezésének megfelelően ipozáns kiállítás- ban nyújt tájékoztatást és könnyű áttekintést városunkra s a hozzá tartozó kertek, tanyák, puszták stb. részére. — Melegen ajánljuk e kiváló gonddal és szakértelemmel összeállított új térképet a közönség figyelmébe.

Megszerezhető László Albert helybeli könyvkereskedésében, 1 példány ára tájékoz- tató füzettel együtt 2 frt. Vászorra huva 3 frt. Vászorra huva lécczel 3 frt 50 kr.

A térkép Aczél Géza városi főmérnök és Haty Kálmán városi mérnök buzgalmanak és kiváló szakértelmének a szüleménye.

MIHALOVITS-féle

Harmat-Crème

Arcszépítő kenőcs.

- A Harmat-Crème a legjobb arcszépítő s kézbőr-ápoló kenőcs, mely üdévó, puhává, fehérre teszi az arcz bőrt.
- A Harmat-Crème sem ólmot, sem higanyt nem tartalmaz s teljesen ártalmatlan hatása.
- A Harmat-Crème nappal is használható, miután nem száraz s a poudert jól állja.
- A Harmat-Crème nem teszi fényessé az arcot s fehéríti a bőrt.
- A Harmat-Crème kiváló jó hatása mindennemű bőrbajoknál: pattanások s miteserek (bőr- atkák) elmulasztására, napégette s szőlőkifújta arcznál, s kéznél.
- A Harmat-Crème teljesen zsirtalan, habszerű, jó illatú arcszépítő egy tégelyének ára egy korona.
- A Harmat Szappan, mely a Crème hatását fokozza, darabonként 35 kr

Főraktár a készítő MIHALOVITS I. gyógy- szerésznél Debreczenben.

GYÁSZLOBOGÓK

olesón kaphatók :

Rózsa Lajos

női divattermében

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Ujtalálomány

Szép akar lenni?

ha igen, úgy használja csupán a Fáy-féle arczkrémet. Egyedüli artalmatlan csodahatású vegykrém a szépség ápolására u. m. szeplő-májfoltok, vörös pattanások mitesszen s mindennemű bőrtisztatlanság ellen.

Nem zsáros, habszerű gyorsan felszívódó kellemes illatú arczkrém, mely nappal is jól használható.

Egy nagy tégely ára 1 frt
Készíti Grósz Nagy Ferencz gyógyszer.
H. Szolozsón

Debreczeni főraktár Dr. Rotschnek
V. Emil gyógyszerészére Kossuth-utca.
Fáy Crème-szappan 50 kr.

Ujtalálomány

9002
1898.

Árverési hirdetés.

Debreczen szab. kir. város tanácsa részéről, ezennel közhirrre tételik, hogy a város tulajdonát tevő a Guthi erdő-ségben levő: Kocsis Kiss István, Lantos Kovács Sándor, Kovács Lajos, Kocsis András féle kaszállók **f. 1898. évi szeptember hó 15.** napján a guthi erdőszelvények laknál; cserei erdő-ségben levő Szent János, Tóth Sándor, Gyökös Tóth Elek, Krasznai-féle, a Paczon levő Erdei Tolvaj-féle, a Halápon levő Balogh Mihályné Budaházi a Bánkon-levő, Trocsányi Lajo-né és Tokai Gabor-fele kaszállók **f. 1898. évi szeptember hó 20-ik** napján a városháza nagy termében mindenkor délelőtt 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen, a városi számvevőségnek közszemlére kitett árverési feltételek mellett haszonbérbe fognak kiadatni.

Az árverelni szándékozók tartoznak az egyes kaszállók kikiáltási ára 10%-át készpénzben bánatpénzül az árverelő bizottság kezéhez letenni.

Debreczen, 1898. szeptember 5-én.

A városi tanács,

A leghatásosabb fűvekből van készítve.

Az egyedüli gyógyszer: **reuma, podagra, köszvény és egyéb végtag fájdalmak** ellen. Az a szer már ezer és ezer — még a legkésőbb — esetben is **gyökeres gyógyulást** hozott és ezért orvosi szaktekintélyek a legmelegebben ajánlják. —

Egy nagy üveg ára 1 forint 50 kr.

HEUREKA!

1 kis üveg 80 kr.
(Utánvétellel **30 krral** drágább.) Valódi állapotban a feltaláló és főraktárosnál

Dr. O. WALDING-nál

kapható. — **Stuttgart, Gaisburgstrasse 14.**

Egy kísérlet Heureka reuma elleni szeremmel felül minden várakozást.

Kitünő bedörzsölésre való szer.

Óvakodjunk az utánzatoktól.

Az itt felsorolt bajokban legjobban ajánlható.

Meghívás

a debreczeni termény- és áru- és áruraktár részvénytársaság

1898. szeptember hó 25-én d. e. 10 órakor

A VÁROSHÁZA NAGYTANÁCSTERMÉBEN

tartandó

évi rendes közgyűlésére.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.
 2. A lefolyt 1897/98. üzleti év zárszámadásai, a mérleg helybenhagyása és a felmentvény megadása.
 3. A nyereség felosztása és az osztalék megállapítása.
 4. Sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag és egy felügyelő bizottsági póttagnak választás utján betöltése.
- Debreczen, 1898. szeptember 1-én.

Az igazgatóság.

Jegyzet: A közgyűlésen résztvenni szándékozó részvényes köteles — az alapszabály 24-ik cikke alapján — részvényeit a közgyűlés előtt legalább egy nappal a társaság pénztáránál vagy a »Debreczeni ipar és kereskedelmi banknál« — térítvény és igazoló jegy kiszolgáltatása ellenében — letenni.

992
1898 v. k. szám.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. I. 588/2. 1898 számú végzése folytán közhirrre tételik, miszerint Leidenfrost Gy. részére Csöke Jenő és neje debreczeni lakosoktól 64 frt 63 kr. tőke, ennek 1898 évi június hó 16 napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 32 frt 63 kr. perkoltség erejéig 1898 évi július hó 30-án bi-

róilag felülfoglalt és 493 frtra becsült butorok, és egyéb ingóságok **1898. évi szeptember hó 20-án d. e. 10 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben, Meszena-u. 2. sz. a megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.

Debreczen, 1898. évi Szept. hó 5-ikén.

Bódogh Zsigmond,

bir. kiküldött.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a 15postával szemben.